

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 208/23
27.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, Весне Павловић-Нинковић и Весне Филиповић, чланова већа, у парници тужиоца Друштва за инжењеринг производњу и услуге “Millennium team” d.o.o. Београд, са седиштем у Београду, улица Жанке Стокић бр. 39, чији је пуномоћник Душан Стојковић, адвокат из Београда, улица Његошева бр. 28-а, против тужених “United Media Digital” d.o.o. Београд, са седиштем у Београду, Булевар Михајла Пупина бр. 115-а и Михаила Јовићевића, из Београда, одговорног уредника Медија “Нова РС”, Београд, Булевар Михајла Пупина бр. 115-а, чији је пуномоћник Лена Петровић, адвокат из Београда, улица Влајковићева бр. 28, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 131/21 од 28.2.2023. године, у седници већа одржаној дана 27.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца Друштва за инжењеринг производњу и услуге “Millennium team” d.o.o. Београд и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду ПЗ бр. 131/21 од 28.2.2023. године, у ставу првом, другом, трећем и петом изреке.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неосновани.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 131/21 од 28.2.2023. године, ставом првим изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му на име накнаде материјалне штете због објављивања неистинитих информација у тексту под насловом: “Миленијум Тим – напредњачка хоботница за све послове” од дана 7.2.2021. године, објављена на интернет адреси

<https://nova.rs/vesti/biznis/milenijum-team/naprednjacka-hobotnica-za-sve-poslove/> исплати износ од 100 евра, у динарској противвредности на дан исплате, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења, па до исплате. Ставом другим изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог Михаила Јовићевића из Београда да одмах по пријему, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде са сајта “Нова РС” уклони предметни текст. Ставом трећим изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог Михаила Јовићевића из Београда да одмах по пријему, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде, без коментара и о свом трошку објави увод и изреку ове пресуде на сајту “Нова РС”, под претњом принудног извршења. Ставом четвртим изреке утврђено је да је тужба тужиоца повучена у делу у којем је тужилац тражио да суд обавезе туженог да му на име накнаде материјалне штете због објављивања неистинитих информација у предметном тексту, исплати износ од 99.990 евра, у динарској противвредности на дан исплате, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења, па до исплате. Ставом петим изреке обавезан је тужилац да туженима солидарно накнади трошкове парничног поступка у износу од 83.250,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања извршности пресуде, па до исплате.

Решењем на записнику са главне расправе одржане дана 16.03.2022. године, није дозвољено расправљање о преиначеној тужби тужиоца из поднеска од 14.07.2021. године и 09.08.2021. године, у ставу првом и четвртм тужбеног захтева, док решењем на записнику са главне расправе одржане дана 28.02.2023. године, није дозвољено преиначење тужбе како је наведено у поднеску пун.тужиоца од 11.10.2022. године, истицањем других захтева уз постојећи.

Благовременом жалбом тужилац је побијао ову пресуду у ставу првом, другом, трећем и петом изреке, као и наведена решења, из свих законом прописаних разлога.

У одговору на жалбу тужени су предложили да се жалба тужиоца одбије, као неоснована.

Апелациони суд у Београду испитао је првостепену пресуду у побијаном делу, као и наведена решења у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку, у вези са чланом 402. истог закона, наставши да је жалба тужиоца неоснована.

У поступку пред првостепеним судом није било битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП на коју другостепени суд пази по службеној дужности, нити се жалбом указује на друге повреде поступка које би биле од утицаја. Супротно наводима жалбе тужиоца, ожалбена пресуда је јасна и садржи разлоге о битним чињеницама, те постоји сагласност између разлога изнетих у образложењу побијане пресуде и садржине исправа, чију доказну снагу је ценио и првостепени суд, те побијала пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, па се може испитати.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку дана 7.2.2021. године, објављен је текст на порталу www.nova.rs чији је издавач тужени под називом

“Миленијум Тим – напредњачка хоботница за све послове” чији је аутор ..., у ком тексту је наведено да се “Миленијум Тим” бави градњом станова, виноградарством, бањским туризмом, гасификацијом, мостоградњом ...”. У коју год ових области да погледате сачекаће вас име “Миленијум Тима” или неке са њом повезане компаније. Мада је у почетку ова компанија довођења и у везу за социјалистима, посебно са њиховим ... и гасификацијом, пословима које сада добијају проширили су се као хоботница по свим сферама бизниса, а име компаније се сад увелико везује за најачу политичку партију у земљи – Српску напредну странку и министра финансија Синишу Малог. Па да видимо како је “Миленијум Тим” почео да пушта своје пипке по економији Србије”. У даљем делу текста је писано о пословима које је тужилац обављао у претходном периоду са навођењем који је медиј о томе већ извештавао и упућивањем на линк претходних објава. Писано је и о пословима гасификације о чему је 2016. године, објављивао “Инсајдер”, о Београду на води, сређивању терена од стране тужиоца о чему је писао портал “Крик”, о градњи станова за припаднике службе безбедности, куповини “Навипа”, куповини “Језера”, куповини земљишта и хотела у Врањској бањи о чему је извештавала “Нова РС”. Тужилац од стране медија пре објављивања предметног текста није контактиран, а након објављивања текста није тражио објављивање исправке или одговора.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је нашао да је тужбени захтев тужиоца неоснован будући да тужилац суду није доставио, нити приложио доказе, што је био дужан сходно одредби члана 231 Закона о парничном поступку, на основу којих би суд са сигурношћу могао да утврди да је као последица објављивања предметног текста дошло до повреде пословног угледа тужиоца, те да је због повреде пословног угледа тужилац претрпео материјалну штету. Тужилац није доказао да је дошло до умањења имовине тужиоцу (обичне штете) и спречавање повећања (измакла корист), како је предвиђено одредбом члана 155 Закона о облигационим односима. У конкретном случају тужилац није доказао да је као последица објављивања предметног текста дошло до негативних последица у пословању тужиоца, нити је навео у чему се конкретно последице у имовини тужиоца огледају. Законски заступник тужиоца је у свом исказу навео да су последице отежаног пословања, јер се не добијају банкарске гаранције, или су у ситуацији да морају да образлажу своје поступање, као и ускраћивање сарадње од стране банке “Интеза”, а за све ове наводе нису суду достављени било какви докази. Првостепени суд наводи да имајући у виду да се о пословању тужиоца у медијима писало и раније, сам предмет текста упућује на претходне објаве, тужилац је био дужан да докаже да је због објављивања предметног текста претрпео конкретну материјалну штету. Како из достављених доказа суд није могао да утврди да је због објављивања предметног текста тужилац имао негативне последице које су утицале на вредност његовог жига, притом је нагласио да постоје бројни фактори који утичу на вредност жига, па је првостепени суд решењем од 28.2.2023. године, одбио предлог тужиоца за извођење доказа вештачењем ради утврђивања пада вредности жига. Имајући у виду да тужилац није доказао да је објављивањем информација у тексту од 7.2.2021. године дошло до повреде пословног угледа тужиоца, то је применом одредби члана 101, 79 и 112 Закона о јавном информисању и медијима, у вези одредбе члана 231 Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу другом и трећем изреке пресуде.

Оцењујући наводе жалбе тужиоца Апелациони суд у Београду налази да је

првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио наведене одредбе материјалног права када је одбио тужбени захтев тужиоца и одлучио као у изреци побијане пресуде.

Наиме, одредбом члана 9. став 1. Закона о јавном информисању и медијима, ("Службени гласник РС", бр. 83/2014. и 58/2015), прописано је да су уредник и новинар дужни да са пажњом примереном околностима, пре објављивања информације која садржи податке о одређеној појави, догађају и личности провере њено порекло, истинитост и потпуност. Ставом другим истог члана прописано је да су уредник и новинар дужни да преузете информације, идеје и мишљења пренесу веродостојно и потпуно, а ако се информација преузима из другог медија – да наведу и назив тог медија.

Одредбом члана 79 Закона о јавном информисању и медијима, прописано је да је правно заштићено достојанство личности (част, углед односно пијетет) лица на које се односи информација (став 1), да није допуштено објављивање информација којом се врши повреда части и угледа или пијетета, односно лице приказано у лажном светлу, приписивањем особина или својстава које оно нема, односно одрицањем особина или својстава које има, ако интерес за објављивања информација не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност, а нарочито ако се тиме не доприноси јавној расправи о појави, догађају или личности на коју се информацију односи (став 2), да се приказом или описом сцене насиља у медију или медијском садржају не смеју повредити достојанство жртве насиља (став 3), као и да се карикатурално, сатирично, колажно и друго слично приказивање лица, не сматра повредом достојанства, односно права на аутентичност (став 4).

Одредбом члана 112. истог закона, прописано је да лице на које се односи информација чије је објављивање у складу са тим законом забрањено, а које због њеног објављивања трпи штету, има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете у складу са општим прописима и одредбама овог закона, независно од других средстава правне заштите које том лицу стоје на располагању у складу са одредбама истог закона.

Одредбом члана 117 истог Закона, прописано је да приликом одлучивања о висини накнаде штете, суд посебно цени да ли је тужилац покушао да умањи штету коришћењем других средстава правне заштите у складу са одредбама овог закона (тачка 1), и да ли је тужени онемогућио тужиоца да умањи штету објављивањем одговора, исправке или друге информације на основу одлуке надлежног суда (тачка 2).

Наиме, правна лица се појављују као пуноправни носиоци права и обавеза и у привредном систему опстају захваљујући добром пословном угледу који граде кроз квалитет својих односа са другим учесницима на тржишту, а посебно са корисницима својих услуга и добара. Управо из тог разлога очување добре репутације привредног субјекта је кључно за његов даљи пословни успех. Пословни углед одређеног лица може се одредити као начин на који се оно доживљава у пословним круговима или на одређеном тржишту унутар кога делује. Као релевантне околности за процену постојања угледа препознаје се целокупно пословање правног лица, укључујући и углед који на тржишту уживају његови производи као и очекивање перспективе будућег

пословања. Европска конвенција за заштиту људских права и осталих слобода изричито не препознаје репутацију као посебно заштићено право, али у одређеним случајевима Европски суд за људска права налази да се њеном повредом крше одредбе члана 8 наведене Конвенције, подвођењем репутације под аутономни концепт приватног живота гарантован овим чланом. Такође, Конвенција помиње репутацију као један од фактора ограничавања слободе говора. Полази се од тога да је слобода медија говора правило а да је ограничење слободе само изузетак који се може примењивати под јасно одређеним претпоставкама. Дакле, с једне стране се налази потреба да се оствари отворена дебата у пословној пракси компаније, посебно у контексту информисања и заштите потрошача, а са друге стране признаје се легитимна потреба компаније да очува своју равноправност, због чега је потребно успоставити адекватну равнотежу између два подједнако значајна права.

Имајући у виду наведено као и чињенице да се спорни текст бави питањем корупције и злоупотребе државне имовине, а што представља тему од општег интереса о којој јавност има право да буде информисана и да медији о томе обавештавају сходно одредби члана 5 Закона о јавном информисању и медијима, те како из садржаја предметног текста произлази да се у тексту наводе послови које је тужилац у својој пословној делатности обављао, уз упућивање на медије који су у претходном периоду писали о тим пословима, то општи интереси и јавност расправе о теми од јавног интереса претеже над захтевом на заштиту угледа тужиоца у смислу одредбе члана 79 Закона о јавном информисању и медијима.

Са друге стране, према чињеничним наводима тужбе повреда пословног угледа тужиоца се огледа у чињеници да је тужилац компанија препознатљива великом броју лица и то посебно преко заштићеног жига “Миленијум Тим” који је регистрован при Заводу за интелектуалну својину под бројем 64755, 2012. године, те да је кроз жиг обухваћено цело пословање компаније, његова репутација, квалитет услуга, као и однос са клијентима и пословним партнерима, а да се изношењем ових информација умањује вредност жига. Наиме, неспорно је да жиг поседује своју вредност која је процењива. Та вредност заправо представља вредност за субјекта, носиоца жига у пословном окружењу у коме делује и од изразитог је значаја за позиционирање субјекта пословања у земљи и региону. Кроз жиг је изражен његов квалитет, као и поверење корисника његове робе, односно услуга. Тужилац је у тужби истакао да објављивањем текстова од стране туженог, који садрже неистините информације о њему, његов жиг континуирано губи своју вредност на тржишту и свака објава овакве информације утиче на вредност самог жига, те да му се оваквим поступањем туженог повређује и право на пословни углед. Међутим, тужилац током поступка није доказао да је као последица објављивања ових информација дошло до континуираног губитка послова тужиоца, да је дошло до отказивања пословне сарадње од стране партнера са којима је у уговорном односу и друго. Из чињеничних навода тужбе произилази да се повреда пословног угледа тужиоца управо изражава у умањеној вредности жига, због чега је тужилац током првостепеног поступка морао да објасни и одреди критеријуме како је дошло до пада вредности жига, затим и пада пословног угледа компаније, како је он сазнао за то умањење, те да ли се то и на који начин манифестовало на његово пословање и слично и да је о наведеном предложио адекватне доказе што тужилац није учинио, а на њему је био терет доказивања тих чињеница сходно правилима о терету доказивања из члана

231 ЗПП. Тужилац је током првостепеног поступка предложио вештачење на околност наводне материјалне штете коју је претрпео због опадања вредности жига услед објављивања серије неистинитих текстова. Међутим, правилно је првостепени суд овај предлог одбио и за такву одлуку дао јасне и потпуне разлоге јер из достављених доказа није могао да утврди да је због објављивања предметног текста тужилац имао негативне последице које су утицале на вредност његовог жига, а притом постоје бројни фактори који утичу на вредност жига, па су наводи жалбе тужиоца у том делу неосновани будући да је остало нејасно шта је судски вештак требало да анализира, односно којом документацијом да се бави, када није доставио доказе о умањењу вредности своје имовине. Осим тога предложено је вештачење на околност смањења вредности жига тужиоца услед објављивања “серије текстова” на порталу туженог, док се овај поступак води због објављивања само једног текста и било је потребно доказати (предложити доказе) о узрочности између објављивања овог конкретног текста и настанка наводне материјалне штете и опадања вредности жига а тужилац такав предлог до закључења главне расправе није изнео, па је неосновано његово позивање на предложено вештачење у жалби.

Из тих разлога су неосновани наводи жалбе тужиоца да су објављене информације о њему и догађајима из његовог пословања груба неистина подобна да повреди његов углед и умањи вредност његовог жига. Наиме, изношење тврдње да неко поступа противно закону и да врши кривично дело из области корупције без доказа и без пријаве надлежним органима представља неистиниту тврдњу којом се грубо вређа тужилац и прокламована претпотавка невиности и тиме тешко нарушава идентитет тужиоца као пословног субјекта. Међутим, општи интереси и значај јавне расправе о теми од јавног интереса, а то је питање корупције и злоупотребе државне имовине претеже над захтевом за заштиту угледа тужиоца, због чега је правилно првостепени суд у смислу одредбе члана 79 Закона о јавном информисању и медијима закључује да тужиоцу није повређен пословни углед, тим пре што тужилац током првостепеног поступка није доставио нити предложио доказе да му је вредност жигова оваквим информисањем умањена.

Осим тога члан 10 Европске конвенције јемчи слободу изражавања свакоме па и појединцима и штити слободу изражавања широког и разноврсног дијапазона, информације идеја, између осталог и политичко изражавање. Ова одредба обухвата изражавање мишљења, као што су критички и вредносни судови. Таква заштита није ограничена само на садржај који наиђе на позитиван пријем или га сматра неувредљивим или индиферентним, већ и на оне информације и идеје које вређају, шокирају или узнемиравају. Такве информације и идеје заштићене су на основу тога што демократско друштво не може постојати без одређеног плурализма, толеранције и широкогрудости. Члан 10 Конвенције такође пружа заштиту односно широк дијапазон средстава за ширење информација и идеја, а као главне обухвата медије (телевизију и новине), али и многа друга средства и начине изражавања међу којима су интернет сајтови, друштвене мреже. Стога, када објављивање неке информације доприноси дебати од јавног интереса, тешко је оправдати било какво мешање том објављивању. Имајући у виду опште интересе и значај јавне расправе, о теми од јавног интереса који претеже над захтевом о заштити пословног угледа тужиоца по оцени овога суда јавни интерес у овом случају односи превагу, због чега је правилно одбијен тужбени захтев

тужиоца како за утврђење повреде права тужиоца на пословни углед, тако и на накнаду штете, као и захтева за објављивање увода и изреке ожалбене пресуде.

Међутим, у погледу одлуке из става другог изреке ожалбене пресуде која се тиче захтева за уклањањем предметног текста са сајта “Нова РС”, овај суд налази да је исти неблаговремено постављен. Наиме, одредбом члана 106. ЗЈИМ, из 2014. године, која се примењује у конкретном случају, прописано је да се на тужбе из члана 101 овог закона, а што је овде случај, примењују одредбе чл. 86, 91, 92 став 2 и 94 овог закона. Чланом 86 ЗЈИМ рок за подношење тужбе овакве садржине (члан 101 став 1 тачка 3) је 30 дана од дана објављивања информације, па како је предметна информација објављена 09.02.2021. године, а тужба поднета 19.03.2024. године, то је евидентно да је протекао рок од 30 дана од дана објављивања. Неблаговременост тужбе у овом делу води одбачају тужбе у том делу, међутим, имајући у виду да се и одбијањем тужбеног захтева постиже ова сврха, то је ожалбена пресуда у том делу потврђена.

Како се ни осталим наводима жалбе тужиоца не доводе у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, применом члана 390 ЗПП, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Супротно наводима жалбе правилно је првостепени суд поступио када решењима донетим на рочишту за главну расправу дана 16.3.2022. године и 28.2.2023. године није дозволио преиначење тужбе, истицањем других захтева уз постојеће, јер су се тужени противили преиначењу, а и по оцени овога суда поступак по преиначеној тужби довео би до знатног продужења овог поступак, при томе чињеница да решење које је донето на рочишту дана 16.3.2022. године и 28.2.2023. године није унето у изреку побијане пресуде не утиче на законитост исте.

Применом члана 401 тачка 2 ЗПП, потврђено је и решење о трошковима парничног поступка из става петог изреке ожалбене пресуде будући да је донета на основу правилне примене одредби члана 153, 155 и 163 Закона о парничном поступку и у складу је са успехом странака у спору и према важећој АТ у време пресуђења.

Применом члана 165 став 1 ЗПП, одбијен је захтев тужиоца, за накнаду трошкова другостепеног поступка, будући да није успео у поступку по жалби. Применом исте одредбе, одбијен је и захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка који обухватају трошкове састава одговора на жалбу, будући да састав одговора на жалбу, у смислу члана 154 ЗПП, не представља нужне и неопходне трошкове за вођење поступка.

**Председник већа-судија
Зорица Ђаковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић